

ISSN 1848-4387

HRVATSKO FILOZOFSKO DRUŠTVO

**ODSJEK ZA FILOZOFIJU
FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U SPLITU**

S i m p o z i j

XVIII. MEDITERANSKI KORIJENI FILOZOFIJE

*Mediterranski humanizam:
o 500. obljetnici smrti Marka Marulića*

Split, Hrvatska, 11. – 13. travnja 2024.

Sveučilište u Splitu
Filozofski fakultet
Poljička cesta 35

S y m p o s i u m

XVIII MEDITERRANEAN ROOTS OF PHILOSOPHY

*Mediterranean Humanism:
On the 500th Anniversary of the Death of Marko Marulić*

Split, Croatia, April 11–13, 2024

University of Split
Faculty of Humanities and Social Sciences
Poljička cesta 35

Organizatori

Hrvatsko filozofsko društvo
Odsjek za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu

Programski odbor

prof. dr. sc. Mislav Kukoč, predsjednik
dr. sc. Anita Lunić, tajnica
prof. dr. sc. Hrvoje Relja
prof. dr. sc. Dževad Zečić
izv. prof. dr. sc. Marita Brčić Kuljiš
izv. prof. dr. sc. Bruno Ćurko
izv. prof. dr. sc. Zoran Dimić
izv. prof. dr. sc. Tomaž Grušovnik
dr. sc. Josip Guć
Antonio Kovačević, mag. phil.

Organizacijski odbor

prof. dr. sc. Mislav Kukoč, predsjednik
dr. sc. Anita Lunić, tajnica
Mira Matijević, poslovna voditeljica
prof. dr. sc. Jasna Jeličić-Radonić
prof. dr. sc. Dunja Jutronić
prof. dr. sc. Hrvoje Relja
prof. dr. sc. Luka Tomašević
izv. prof. dr. sc. Marita Brčić Kuljiš
izv. prof. dr. sc. Bruno Ćurko
izv. prof. dr. sc. Borislav Dadić
dr. sc. Josip Guć
Danica Radoš, mag. phil.
Antonio Kovačević, mag. phil

Simpozij se organizira uz potporu

Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske

Sadržaj / Contents

<i>Mislav Kukoč</i> , Uvod: XVIII. Mediteranski korijeni filozofije. Mediteranski humanizam: o 500. obljetnici smrti Marka Marulića / Introduction: XVIII Mediterranean Roots of Philosophy. Mediterranean Humanism: On the 500th Anniversary of the Death of Marko Marulić	5
Program simpozija / Programme of the Symposium	11
Sažeci izlaganja / Paper Abstracts	21
Adresar sudionika / Addresses of the Participants	93

Uvod

Mislav Kukoč

Predsjednik Organizacijskog odbora simpozija

XVIII. MEDITERANSKI KORIJENI FILOZOFIJE

Mediterranski humanizam:

o 500. obljetnici smrti Marka Marulića

Hrvatsko filozofsko društvo i Odsjek za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu organiziraju međunarodni filozofski i interdisciplinarni simpozij *XVIII. Mediteranski korijeni filozofije*, koji se održava od 11. do 13. travnja 2024. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu (Poljička cesta 35).

Mediteran je kolijevka zapadnoeuropske filozofije i znanosti koja, zajedno s također mediteranskim naslijeđem hebrejsko-kršćanske religijske tradicije udara temelje zapadnoeuropske kulture i civilizacije. Zapadna filozofija i znanost započinju svoj povijesni razvoj početkom 6. stoljeća pr. Kr. na istočnoj obali Mediterana, u maloazijskim grčkim kolonijama Miletu i Efezu te obližnjim otocima, potom se širi do Eleje i Sicilije, da bi svoj vrhunac postigla u Ateni, jednom od središta antičkog Mediterana. Daljnji razvoj antičke filozofije, od helenizma do srednjovjekovne epohe, preko novih središta filozofske misli Aleksandrije, Antiohije, Kartage i Rima, također je sudbinski vezan za Mediteran. Stvaranje, sukobljavanje i međusobno prožimanje mediteranskih kultura, specifični mediteranski multikulturalizam dao je bitno obilježje daljnjem razvoju filozofije Zapada. Grčka i rimska antika, helenističko-rimsko naslijeđe, Bizant, orijentalne arapske tradicije, uz pečat nove islamske religije stapaju se u islamsko-arapsku srednjovjekovnu filozofiju, kulturu i civilizaciju. Bizantinci su grčku filozofiju prenijeli Arapima, a oni, posredstvom križarskih ratova, preko svojih vodećih filozofa, Avicene, Averroesa, Ibn Halduna, vratili Europi u njoj već zaboravljeno naslijeđe Aristotelove filozofije.

To su samo neke od početnih premisa i mogućih naputaka za tematiziranje sadržaja simpozija *Mediterranski korijeni filozofije*. Dakako, ne i jedini. Sljedeći aspekt koji ulazi u tematski okvir simpozija odnosi se na utemeljenje hrvatske filozofije, koja se, kako u svojim počecima, tako i u najsjajnijim vrhuncima, korijeni u mediteranskom dijelu svojega višeregionalnoga kulturnog identiteta. Počev od Hermana Dalmatina, preko Marka Marulića, pa do Matije Vlačića Ilirika, Frane Petrića i Ruđera Boškovića, da spomenemo samo najznamenitija imena.

Treći sklop što ulazi u okvir teme simpozija odnosi se na filozofsko, ali i interdisciplinarno promišljanje specifičnosti mediteranskog multikulturalnog prostora koji je iznjedrio aktualne međucivilizacijske napetosti koje prijete globalnim sukobom civilizacija, ali otvaraju i mogućnosti dijaloga i pomirenja. S tim u svezi otvaraju se pitanja koja se, među ostalim, promišljaju na simpoziju:

- Utječu li *mediterranski korijeni filozofije* na nastanak i razvoj suvremene filozofije Mediterana?
- Filozofsko promišljanje mediteranskog multikulturalizma
- Poticaji mediteranske filozofije za utemeljenje globalnog ethosa kao pretpostavke međucivilizacijskog dijaloga
- Filozofija Mediterana kao globalizacijska paradigma

Uz naznačenu stalnu tematiku *Mediterranskih korijena filozofije*, ove godine posebnu pozornost posvećujemo 500. obljetnici smrti velikana hrvatskog, mediteranskog i europskog humanizma Marka Marulića. Marulićevo stvaralaštvo, zbog kojega ga se imenuje ocem hrvatske književnosti, uključuje i niz filozofski poticajnih ideja, što se, uz desetak simpozijских priopćenja, posebno tematizira u plenarnim izlaganjima istaknutih stručnjaka za Marulićevu filozofsku misao i književno djelo. Dakako, uz Marulića se na ovogodišnjem simpoziju predstavljaju i još neka važna imena filozofije i kulture humanizma i renesanse na Mediteranu.

Nastavljajući tradiciju promoviranja novih izdanja tematski vezanih uz *Mediterranske korijene filozofije*, na simpoziju će ove godine biti predstavljene četiri publikacije. Zbornik *Filozofija i kultura Mediterana* (Zagreb, Split, 2023.) predstaviti će urednici Mislav Kukoč i Anita Lunić. Dvije knjige Ive Džinića *Dinamika razvoja kulture: tragedija – drama – ironija* (Za-

greb, 2022.) te *Snaga mita: uz filozofiju Ernsta Cassirera* (Zagreb, 2023.) uz autora predstaviti će Anita Lunić i Mislav Kukoč. Knjigu Josipa Guća *Poticaji za bioetičko promišljanje odnosa kulture i prirode u djelu Nikole Viskovića* (Zagreb, 2023.) uz autora će predstaviti Bruno Ćurko.

Tematski blokovi s prethodnih simpozija objavljeni su u časopisima *Filozofska istraživanja* br. 107, 116, 137, 146 i 162 te *Metodički ogledi* br. 33, 34 i 40, kao i u opsežnim zbornicima *Filozofija Mediterana* (HFD, Zagreb, 2009.), *Mediteranski korijeni filozofije* (HFD–FFST, Zagreb–Split, 2016.) i *Filozofija i kultura Mediterana* (HFD–FFST, Zagreb–Split, 2023.), a što neprijeporno potvrđuje dojam da *Mediteranski korijeni filozofije* ostavljaju zamjetan materijalni i duhovni trag u mediteranskom duhovnom prostoru.

Introduction

Mislav Kukoč

President of the Organization Committee of the Symposium

XVIII MEDITERRANEAN ROOTS OF PHILOSOPHY

Mediterranean Humanism:

On the 500th Anniversary of the Death of Marko Marulić

The Croatian Philosophical Society and the Department of Philosophy at the Faculty of Humanities and Social Science, University of Split are organizing the international and interdisciplinary symposium *XVI Mediterranean Roots of Philosophy*, which will take place on April 11–13, 2023, at the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split (Poljička cesta 35).

The Mediterranean is the cradle of Western philosophy and science, which, together with the Mediterranean heritage of Hebrew-Christian religious tradition, sets the foundations of Western European culture and civilization. Western philosophy and science began their historical development at the start of the 6th century BC on the eastern shores of the Mediterranean Sea, specifically in Asia Minor, in the Greek colonies of Miletus and Ephesus and surrounding islands; it then spread to Elea and Sicily and reaches its peak in Athens, one of the centers of the ancient Mediterranean. The later development of ancient philosophy, from Hellenism to the medieval epoch, through the new intellectual centers of Alexandria, Antioch, Carthage, and Rome, is also crucially related to the Mediterranean. The creation, conflict, and mutual permeation of Mediterranean cultures and distinctive Mediterranean multiculturalism gave an essential mark to the future growth of philosophy in the West. Ancient Greece and Rome, the Hellenistic-Roman heritage, the Byzantine world, and Oriental Arabic traditions with the mark of the new religion of Islam all blend into Muslim Arabic medieval philosophy, culture, and civilization. The Byzantines introduced the Arabs to Greek philosophy, and they, through the mediation of the Crusades and

the work of its leading philosophers Avicenna, Averroes, and Ibn Haldun, returned the forgotten legacy of Aristotelian philosophy to Europe.

Those are only some of the initial premises and possible suggestions for the topics of the symposium *Mediterranean Roots of Philosophy*; they are not the only ones, of course. The next aspect relevant to the topics of the symposium refers to the foundation of Croatian philosophy, which, both in its beginnings and at its zenith, has its roots in the Mediterranean part of its multiregional cultural identity. Starting with Hermann of Dalmatia, continuing through Marko Marulić and Matija Vlačić Ilirik (Matthias Flacius Illyricus), Frane Petrić (Franciscus Patricius), and Ruđer Bošković (Roger Joseph Boscovich), to mention only the most significant figures.

A third set of themes congenial to the idea of this symposium relates to the philosophical and interdisciplinary reflection of the peculiarities of the Mediterranean multicultural space, which gave birth to the current inter-civilizational tensions threatening to escalate into the clash of civilizations, but also open the possibility of dialogue and reconciliation. That situation naturally suggests the following set of questions discussed at the symposium:

- Do the *Mediterranean roots of philosophy* influence the origin and development of the contemporary philosophy of the Mediterranean?
- Philosophical reflection of the Mediterranean multiculturalism
- Incentives of the Mediterranean philosophy for the establishment of global ethos as a prerequisite of inter-civilizational dialogue
- Philosophy of the Mediterranean as a globalization paradigm

In addition to the aforementioned permanent theme of the Mediterranean roots of philosophy, this year we are paying special attention to the 500th anniversary of the death of the great Croatian, Mediterranean, and European humanist Marko Marulić. Marulić's work, for which he has been called the father of Croatian literature, also contains several philosophically stimulating ideas, which, in addition to a dozen symposium papers, will be specifically addressed in plenary lectures by prominent experts on Marulić's philosophical thought and literary work. Of course, in addition to Marulić, this year's symposium will also present some other important names in the philosophy and culture of Humanism and the Renaissance in the Mediterranean.

Continuing the tradition of promoting new publications thematically related to the *Mediterranean Roots of Philosophy*, four publications will be presented at the symposium this year. The symposium proceedings named *Filozofija i kultura Mediterana* [*Philosophy and Culture of the Mediterranean*] (Zagreb, Split, 2023) will be presented by its editors Mislav Kukoč and Anita Lunić. They will also present the two Ivo Džinić' books alongside the author: *Dinamika razvoja kulture: tragedija – drama – ironija* [*Dynamics of the Development of Culture: Tragedy – Drama – Irony*] (Zagreb, 2022) and *Snaga mita: uz filozofiju Ernsta Cassirera* [*The Power of Myth: On the Philosophy of Ernst Cassirer*] (Zagreb, 2023). Josip Guć's book *Poticaji za bioetičko promišljanje odnosa kulture i prirode u djelu Nikole Viskovića* [*Incentives for the Bioethical Consideration of Relationship between Culture and Nature in Nikola Visković's Work*] will be presented by the author and Bruno Ćurko.

When we add that thematic sections from the past symposia have been published in journals *Filozofska istraživanja* (no. 107, 116, 137, 146, and 162), *Metodički ogledi* (no. 33, 34, and 40), as well as in voluminous proceedings named *Filozofija Mediterana* [*Philosophy of the Mediterranean*], published by the Croatian Philosophical Society in Zagreb in 2009, *Mediteranski korijeni filozofije* [*Mediterranean Roots of Philosophy*] and *Filozofija i kultura Mediterana* [*Philosophy and Culture of the Mediterranean*], published in Split and Zagreb in 2016 and 2023 respectively, in the edition of the Croatian Philosophical Society and the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split, it is clear, then, that the *Mediterranean Roots of Philosophy* symposium has had a notable material and spiritual influence in the Mediterranean cultural area.

PROGRAM / PROGRAMME

Četvrtak, 11. travnja 2024. / Thursday, April 11, 2024

9.00–9.30 **Otvaranje skupa i pozdravne riječi / Opening ceremony and welcoming speeches**

Mislav Kukoč, predsjednik Programskog i Organizacijskog odbora simpozija / President of the Programme and Organizing Committee of the Symposium

Ivo Džinić, predsjednik Hrvatskog filozofskog društva / President of the Croatian Philosophical Society

Ljudevit Hanžek, pročelnik Odsjeka za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu / Head of the Department of Philosophy, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split

Ina Reić-Ercegovac, dekanica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu / Dean of the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split

9.30–10.00 **Plenarno predavanje / Keynote lecture**

Davor Balić (Hrvatska/Croatia): Marko Marulić: renesansni mislilac zaokupljen filozofima i filozofskim temama / Marko Marulić: A Renaissance Thinker Preoccupied with Philosophers and Philosophical Topics

10.00–10.15 **Rasprava / Discussion**

10.15–10.30 **Pauza za kavu / Coffee break**

10.30–10.45 **Zvonko Pandžić** (Njemačka/Germany): Sveti Augustin i Boetije – dva učitelja Marka Marulića / St. Augustine and Boethius as Teachers of Marko Marulić

10.45–11.00 **Ivo Džinić** (Hrvatska/Croatia): Erazmo Roterdamski i Marko Marulić o Kristovoj filozofiji / Erasmus of Rotterdam and Marko Marulić on the Philosophy of Christ

- 11.00–11.15 **Ivan Bekavac Basić** (Hrvatska/Croatia): Marulićeva latin-ska terminologija iz područja etike i moralne teologije u dje-lu *De institutione...* u prijevodu na hrvatski / Marulić's Latin Terminology from the Field of Ethics and Moral Theology in the Work *De institutione...* Translated into Croatian
- 11.15–11.30 **Ivana Dević** (Hrvatska/Croatia): Humanistička biblioteka Marka Marulića – izazovi kataloške obrade i digitalizacije: o (ne)postojećim djelima u (ne)postojećim hrvatskim knjižni-cama / Humanities Library of Marko Marulić – Challenges of Catalog Processing and Digitization: About (non)existent Works in (non)existent Croatian Libraries
- 11.30–11.45 *Rasprava / Discussion*
- 11.45–12.00 *Pauza / Break*
- 12.00–12.15 **Mislav Kukoč** (Hrvatska/Croatia): Etika laži u Marulića i Kanta / Ethics of Lie by Marulić and Kant
- 12.15–12.30 **Mladen Živković** (Hrvatska/Croatia): Marulić (1524. – 2024.): hrvatski i europski suvremenik / Marulić (1524–2024): Croatian and European Contemporary
- 12.30–12.45 **Nediljko Matić** (Hrvatska/Croatia): Odnos pisanja i čitanja, odnosno pisca i čitaoca, kod Marka Marulića / Relations Between Reading and Writing, that is, the Writer/Author and the Reader in Relation to Marko Marulić
- 12.45–13.00 **Ivan Vranješ** (Hrvatska/Croatia): Kršćanstvo kao hladno oružje – Marulićev vapaj za političkim preustrojtvom Eu-rope / Christianity as a Cold Weapon – Marulić's Cry for the Political Reorganization of Europe
- 13.00–13.15 *Rasprava / Discussion*
- 13.15–14.30 *Pauza za ručak / Lunch break*

- 14.30–14.45 **Dušan Krcunović, Gordana Krcunović** (Crna Gora/Montenegro): Picco della Mirandola i kristijanizacija Epimetejskog čovjeka / Pico della Mirandola and the Christianization of Epimetheusian Man
- 14.45–15.00 **Dafne Vidanec, Mile Marinčić** (Hrvatska/Croatia): Transhumanizam: kako ga shvatiti? – moralno-filozofijski i bioetički pogled / Transhumanism: How to Explain It? – Ethical and Bioethical Approach
- 15.00–15.15 **Marko Kos** (Hrvatska/Croatia): Hitlerova pobjeda i pad humanizma / Hitler's Victory and the Fall of Humanism
- 15.15–15.30 *Rasprava / Discussion*
- 15.30–15.45 *Pauza za kavu / Coffee break*
- 15.45–16.00 **Sonja Tomović Šundić** (Crna Gora/Montenegro): Njogoš kao mediteranski mislilac: filozofija čovjeka u *Luči mikrokozma* / Njogoš as a Mediterranean Thinker: Philosophy of Man in *The Light of Microcosm*
- 16.00–16.15 **Mile Marinčić** (Hrvatska/Croatia): Bolest i smrt te aspekti odgoja za zdravlje u Kierkegaardovu djelu *Bolest na smrt* / Illness and Death with Aspects of Upbringing for Health in Kierkegaard's Work *The Sickness Unto Death*
- 16.15–16.30 **Alen Tafra** (Hrvatska/Croatia): Pedagoška misao Mije Mirkovića: kroz prizmu »filozofske geografije« / Pedagogical Thought of Mijo Mirković: Through the Prism of "Philosophical Geography"
- 16.30–16.45 **Bruno Ćurko, Marina Milivojević Pinto** (Hrvatska/Croatia): Možemo li govoriti o mediteranskim bajkama / Can We Talk about Mediterranean Fairy Tales?
- 16.45–17.00 *Rasprava / Discussion*
- 17.00–17.15 *Pauza / Break*

17.15–18.30 ***Predstavljanje publikacija / Presentation of publications***

Mislav Kukoč & Anita Lunić (ur.), *Filozofija i kultura Mediterana*, Hrvatsko filozofsko društvo / Sveučilište u Split, Filozofski fakultet, Zagreb / Split, 2022.

Predstavljajući / Presenters:

Mislav Kukoč & Anita Lunić

Ivo Džinić, *Dinamika razvoja kulture. Tragedija – drama – ironija*, Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2022.

Predstavljajući / Presenters:

Anita Lunić & Ivo Džinić

Ivo Džinić, *Snaga Mita. Uz filozofiju Ernsta Cassirera*, Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2022.

Predstavljajući / Presenters:

Mislav Kukoč & Ivo Džinić

Josip Guć, *Poticaji za bioetičko promišljanje odnosa kulture i prirode u djelu Nikole Viskovića*, Pergamena / Znanstveni centar izvrsnosti za integrativnu bioetiku, Zagreb, 2023.

Predstavljajući / Presenters:

Bruno Ćurko & Josip Guć

Petak, 12. travnja 2024. / Friday, April 12, 2024

9.00–9.30 *Plenarno predavanje / Keynote lecture*

Bratislav Lučin (Hrvatska/Croatia): Marulićevi pedagoški fragmenti / Marulić's Pedagogical Fragments

9.30–9.45 *Rasprava / Discussion*

9.45–10.00 *Pauza za kavu / Coffee break*

10.00–10.15 **Petra Božanić** (Hrvatska/Croatia): Komu treba Marulić? Humanistički i renesansni književnici u suvremenim hrvatskim obrazovnim tendencijama / Who needs Marulić? Humanist and Renaissance Writers and Contemporary Croatian Education Policy

10.15–10.30 **Nikola Petković** (Hrvatska/Croatia): Govoriti kao knjiga: jezik, dijalekt, varijetet i korijeni hrvatske književnosti / Speak Like a Book: Language, Dialect, Variant, and Roots of Croatian Literature

10.30–10.45 **Šaćir Filandra** (Bosna i Hercegovina/Bosnia and Herzegovina): U Marulićevu zaleđu: dva tumačenja jedne kulture (Andrić i Bašagić) / In Marulić's Hinterland: Two Interpretations of One Culture (Andrić and Bašagić)

10.45–11.00 **Dora Ivanišević** (Austrija/Austria): Pohvala mudrosti Ivana Stojkovića (oko 1390./5. – oko 1443.): argumentacija, etički ideal i mehanizmi širenja humanizma na istočnojadransku obalu / In Praise of Wisdom: The Argumentation and Ethical Ideal in Iohannes Stoycus' Sermon "Erit tibi gloria" (1424) and the Spread of Humanism on the Eastern Adriatic Coast

11.00–11.15 *Rasprava / Discussion*

11.15–11.30 *Pauza / Break*

- 11.30–11.45 **Gordan Matas** (Hrvatska/Croatia): Fascinacija Mediteranom u američkoj i britanskoj književnosti / Fascination with the Mediterranean in American and British Literature
- 11.45–12.00 **Nella Arambasin** (Francuska/France): Asimetrije multikulturalizma u tri mediteranska filma 2021.: kako zalutati u mondijalizaciji, preokrenuti hijerarhije i pobjeći iz patrijarhata / Asymmetries of Multiculturalism in Three Mediterranean Films in 2021: How to Get Lost in Globalization, Reverse Hierarchies, and Escape Patriarchy
- 12.00–12.15 **Mitar Radonjić** (Crna Gora/Montenegro): Utjecaj globalizacije na multikulturalnost Mediterana / The Impact of Globalization on the Multiculturalism of the Mediterranean
- 12.15–12.30 **Marin Beroš** (Hrvatska/Croatia): Kozmopolitizam i granice – pogled na suodnos na početku 21. stoljeća / Cosmopolitanism and Borders – A Review of the Relationship at the Beginning of the 21st Century
- 12.30–12.45 *Rasprava / Discussion*
- 12.45–13.00 *Pauza / Break*
- 13.00–13.15 **Marko Vučetić** (Hrvatska/Croatia): Antropologija slike Božje, ništavila i mimetičkog nasilja / Anthropology of the Image of God, Nothingness, and Mimetic Violence
- 13.15–13.30 **Aneli Dragojević Mijatović, Aleksandar Mijatović** (Hrvatska/Croatia): Više jezika jednog jezika: Baloti, Gramsci i pojam hegemonije / The Multiplicity of Language within One Language: Baloti, Gramsci, and the Concept of Hegemony
- 13.30–13.45 **Vlaho Kovačević, Krunoslav Malenica** (Hrvatska/Croatia): Pučka religija između djelovanja globalizacije i lokalnog identiteta simboličke zajednice šibenskog kraja / Popular Religion Between the Effects of Globalization and the Local Identity of the Symbolic Community in the Šibenik Region

- 13.45–14.00 **Bojana Lakićević-Đuranović** (Crna Gora/Montenegro): Globalizacijski izazovi Mediterana s osvrtom na Crnu Goru / Globalization Challenges in the Mediterranean with a Focus on Montenegro
- 14.00–14.15 *Rasprava / Discussion*
- 14.15–15.30 *Pauza za ručak / Lunch break*
- 15.30–15.45 **Vladimir Rismondo** (Hrvatska/Croatia): Filozofija polisa i megalopolisa: egzistencijalistička pozicija čovjeka i antičke arhitekture u rasponu od Sokrata, preko Diogena iz Sinope do Marka Aurelija / The Philosophy of the Polis and Megalopolis: The Existentialist Position of a Human Being and Ancient Architecture from Socrates through Diogenes of Sinope to Marcus Aurelius
- 15.45–16.00 **Josip Čapin** (Hrvatska/Croatia): Ljudska prava u kontekstu Aristotelove teorije pravednosti / Human Rights in the Context of Aristotle's Theory of Justice
- 16.00–16.15 **Jelena Mijić, Tamara Plećaš** (Srbija/Serbia): Intelektualne vrline i suvremena epistemologija / Intellectual Virtues and Contemporary Epistemology
- 16.15–16.30 **Hrvoje Relja** (Hrvatska/Croatia): Aristotelova knjiga *O duši* kao ishodište novosti i problema / Aristotle's Book *On the Soul* as the Origin of News and Problems
- 16.30–16.45 *Rasprava / Discussion*
- 16.45–17.00 *Pauza za kavu / Coffee break*
- 17.00–17.15 **Vani Roščić** (Hrvatska/Croatia): Kontemplacija i stvaralaštvo / Contemplation and Creativity
- 17.15–17.30 **Vladimir Drekalović** (Crna Gora/Montenegro): Molinini i neki problemi platonizma / Molinini and Some Problems of Platonism

- 17.30–17.45 **Dževad Zečić** (Bosna i Hercegovina/Bosnia and Herzegovina): Harmonija sfera Ihvan al-safe / The Harmony of the Spheres of the Ikhwan al-Safa
- 17.45–18.00 *Rasprava / Discussion*
- 18.00–18.15 *Pauza / Break*
- 18.15–18.30 **Ivan Matijević** (Hrvatska/Croatia): Politics in the Roman Republic During the Age of Cicero / Politika u Rimskoj Republici u doba Cicerona
- 18.30–18.45 **Maja Poljak** (Hrvatska/Croatia): Porphyry's *Isagoge* and the Problem of Universals in the Middle Ages / Porfirijeve *Isagoge* i problem univerzalija u srednjem vijeku
- 18.45–19.00 **Ivan Peović** (Hrvatska/Croatia): On Happiness in Republican Tradition or How Changing Paradigms of the 16th Century Brought Forth the Pursuit of Happiness of the 18th Century / O sreći u republikanskoj tradiciji ili kako je promjena paradigmi u 16. stoljeću dovela do potrage za srećom 18. stoljeća
- 19.00–19.15 *Rasprava / Discussion*
- 19.15 *Zatvaranje simpozija / Closing ceremony*

Subota, 13. travnja 2024. / Saturday, April 13, 2024

- 10.00 *Razgledavanje Splita / Sightseeing of Split*

JELENA MIJIĆ¹, TAMARA PLEČAŠ²

*¹ Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Srbija /
Faculty of Philosophy, University of Belgrade, Serbia*

*² Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Univerzitet u Beogradu, Srbija /
Institute for Philosophy and Social Theory, University of Belgrade, Serbia*

Intelektualne vrline i suvremena epistemologija

Epistemologija vrline suvremeni je pristup u epistemologiji koji fokus postavlja na aristotelovskoj koncepciji intelektualnih vrlina. Posrijedi nije jedinstvena teorija, već skup različitih pristupa koji se mogu grupirati u jake i slabe teorije epistemologije vrline, prema načinu na koji interpretiraju pojam intelektualne vrline. Tako jedna od pionirki ove struje u epistemologiji, Linda Zagzebski, brani jaku tezu da su ključni epistemički pojmovi ustvari moralni pojmovi pozajmljeni iz etičkog diskursa. Cilj je rada da ispitamo na koje se načine suvremeni epistemolozi pozivaju na Aristotelovu teoriju intelektualnih vrlina te na koje načine epistemičke vrline mogu biti dragocjene u epistemologiji? Odnosno, mogu li epistemološki pristup(i) zasnovani na vrlinama transformirati polje suvremene epistemologije fokusirane na standardne epistemološke probleme ili pak otvaraju sasvim nova polja filozofskih istraživanja?

Intellectual Virtues and Contemporary Epistemology

Virtue epistemology is a contemporary approach to epistemology that focuses on the Aristotelian conception of intellectual virtues. It is not a single theory but a set of different approaches that can be grouped into strong and weak virtue epistemology theories, depending on how the concept of intellectual virtue is interpreted. Thus, one of the pioneers of this trend in epistemology, Linda Zagzebski, defends the strong thesis that key epistemic concepts are moral concepts borrowed from ethical discourse. The paper aims to examine how contemporary epistemologists refer to Aristotle's theory of intellectual virtues and how

epistemic virtues can be valuable to epistemology. That is, can the virtue-based epistemological approach(s) transform the field of contemporary epistemology focused on standard epistemological problems or, on the other hand, open entirely new fields of philosophical inquiry?

IZDAVAČI

Hrvatsko filozofsko društvo

Filozofski fakultet

Ivana Lučića 3

10000 Zagreb

i

Odsjek za filozofiju

Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu

Poljička cesta 35

21000 Split

ZA IZDAVAČE

Ivo Džinić

Ina Reić-Ercegovac

UREDNICI

Josip Guć

Anita Lunić

Mira Matijević

KOREKTURA

Josip Guć

Eoin James Blackbyrne

Danica Radoš

DIZAJN KORICA

Luka Gusić

PRIJELOM TEKSTA

Antun Mikleš

TISAK

GRAFOMARK, Zagreb

NAKLADA

100